

ÚJ PANNÓ. A Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsának Eszperantó utcai székházában tegnap, csütörtökön avatták fel Szalay Ferenc festőművész, a Tömörkény István művészeti szakközépiskola igazgatóhelyettesének nagyméretű pannóját. A földszinti tanácsterem falán elhelyezett alkotást a Képzőművészeti Alap pályázatának győzteseként festette meg a művész.

Az MHSZ érdekes kiállítása

Csütörtökön a Magyar Honvédelmi Szövetség országos központjának székházában Kiss Lajos vezérőrnagy, a szövetség főtájkára nyitotta meg azt a kiállítást, amely az utóbbi 20 évben az MHSZ és jogelődei által kiadott különböző plakátokat és egyéb propagandaanyagokat mutatja be. A tárlat egyik érdekessége az eredeti grafikaiból összeállított történelmi képsorozat, amely Dózsa, a Hunyadiak, Mátyás király, a végvári harcok, a Tanácsköztársaság, valamint a II. világháború alatti partizánmozgalmak időszakát idézi fel.

A kiállítás anyagát több budapesti és vidéki kulturális intézményben is bemutatják majd. (MTI)

Kilencven esztendeje született Pásztor János

Gyomán, 1881. január 29-én, kilencven esztendővel ezelőtt született Pásztor János szobrász, az akadémizmus képviselője, a Széchenyi téri két allegorikus Tisza-szobor, a *Romboló* és *Aldást hozó Tisza* bronzba alkotója.

A Széchenyi téri kettős Tisza-émlékűről Szeged legalaposabb ismerője és tudós méltatója, *Bálint Sándor* ezt írja: „A szegedi városkép fejlődésében, sorsában a török óta nem volt akkora esemény, mint 1879. március 12-én, Gergely napján betört árvíz, amely fölbecsülhetetlen károkat okozott ugyan, és döntő csapást mért a város ősi életformájára, sajátságos egyéniségére, de ugyanakkor a modern fejlődés pá-

ratlan lehetőségeit is megnyitotta előtte. Ezt a poláris kettőséget megkapó művészettel fejezte ki Pásztor János a tanácsháza előtt látható, összetartozó két emlékszobrára: az építő és pusztító víz szimbolikus alakja.”

Pásztor János személye egyébként *Vásárhelyi Pál* szobránál is előtérbe került. Ennek a hatalmas bronz alkotásnak kétszoptú mellékalkaját, a háttérben letelepedett *Kubikost* és az előtérben mosolygó anyát és gyermekét is ő készítette mesterével, *Mátrai Lajossal*, aki *Vásárhelyi Pált* mintázta meg. Pásztor Jánosnak még egy vonatkozása van megemlékezéssel: az Akadémia és a párizsi Julian Akadémia elvégzése után, 1905-ben Hódmezővásárhelyen telepedt le. Itt mintázta országos felhívást keltő kitűnő szoborcsoporthozát, a *Bűszűködést*, amely a népi tárgyú zsánerszobrászat jellegzetes darabja.

Sok emlékműve és kitűnő alakja mellett még megemlíthetjük a budapesti Kossuth téren elhelyezett *II. Rákóczi* Ferenc lovas szobrát, amelyet jóformán minden Budapestet megjáró ember megnéz, megcsodál — anélkül, hogy alkotójáról valamit is tudna.

Pásztor János élete és munkássága a Horthy-korszak sok visszassága ellenére is eredményes és termékeny tudott lenni. Teremtő életével és demokratikus hittel és meggyőződéssel várta a második világháború befejezését, de 1945. január 7-én Budapesten bombatámadás áldozata lett.

Magyarika Ferenc

A hallgatás professzorai

Nemrégiben a „kimagarázkodás professzoraira” tékozlomán néhány haragos mondatot. Azokra, akik presztizsük érdekében mindennek okát adják, s a magarázkodás fáradságával cserélik fel az intézkedés kötelességét. Rájöttem azonban azóta, hogy nem ez az egyetlen kibúvó az észrevételek, a bírálat elől. Még ennél egyszerűbb is van: a hallgatás. Beszéljenek, beszéljenek csak az emberek, írjanak kérelmező és panaszos sorokat, s higgyenek és bízzanak — a hallgatás nem kötelez semmire. Jelenthet beleegyezést, együttérzést, még intézkedést is, de jelenthet széles, mocsanatlan nyugalmat is, stílust és magatartást, vagy akár cinizmust. Egyben mégis biztos vagyok: forma szerint azonos ez a magatartásforma a panaszosok, gondok, sérelmek lebecsülésével, az azok iránti fásultsággal vagy érzéketlenséggel.

S hogy ne mindig talányokban, meg elvont általánosságban essen szó arról, ami viskét, összegyűjtöttem egy csokrot a Délmagyarországból. Nem is nagy kutatással, egy hónap összefűzött példányai-ból szép listát lehet összegyűjteni, hol és milyen panaszok sikkadnak el.

Még decemberben címeztünk egy panaszt a Csongrád megyei tanács építési vállalatának, amelynek novemberben levélben is megírták kérésüket egy mórakalmi társasház tulajdonosai. Am ott nem olvassák az újságot, vagy ha olvassák is, úgy lehetnek vele: csak mondjátok, mondjátok! Még az is decemberi cikkhistória, hogy a DÉLEP nyár óta utcán, sárban, porban hagyott jó néhány radiátort Tarjánban, az iskolával szemben. Megírtuk — nem sokra becsülték, még csak egy sor választ, egyforintos bélyeget sem ért meg a vállalatnak. Az év utolsó napján szétlőtt, seletjes fácskáról irtunk, melyekkel sok bosszúságot szerzett néhány bolt a vásárlóknak. Ezt az inget sem öitötte magára senki, nem jutott el egyetlen illetékes még a tájékoztató válasz igényéig sem. Az algyői Új Élet Tsz vezetőinek jogtalan prémiumfelvételét és az ezzel összefüggő törvénytörő közgyűlési határozatot bíráltuk ugyanezen a napon egy glosszában. Senki sem érezte magát illetékesnek, hogy válaszoljon.

Az új esztendő sem hozott új magatartást. Januárban éppen olyan zsbbadtan, ugyanolyan nagyot hallással fogadták

jó néhány helyen a kérést, a panaszt A Csárdás sajtóprongált szavatosságát 5-én tettük szová. Lehetséges, hogy ezt a sajtót senki sem gyártja? Feltételes megálót kért a villamostól egy munkáskollektívva nevében egyik olvasónk január 6-án, majd a Dorozsmai úti villamos- és autóbuzsmegállóhoz szükséges fedett váróterem ügyében harmadszor közzöltünk cikket e hét elején. Semmi válasz! Egy szó sem! A Móra Tsz bárjában „megreformálták” a ruhatár díjszabását. A kifogásoló észrevételre ugyancsak restek voltak válaszolni a téessz illetékesek. De hány cikket írtunk a város szemétségéről!

Falra hányt borsó, pusztába kiáltott szó? Bizonyos, hogy nem minden észrevétel a Délmagyarországon közbenjárásával jut el ezekhez a vállalatokhoz. Ugyan vajon akkor azokra hogyan reagálnak?

Nem akarom magam elragadtatni, pedig nagyon könnyű volna — ezért csak szolidan és feyelemezten kérdezem: ennyire lebecsülik bizonyos helyeken a közérdekű kérdéseket, panaszokat? Rendkívül sértő magatartás ez a közöszséggel szemben. Kihívó gesztus. Különösen, ha mellé teszünk egy kongresszusi idézetet: nem lehet jó vezető az, aki a közérdekű nem tudja emberséges módon képviselni!

A szobán forgó vállalatok hallgatag vezetői közismert emberek, a szocialista rendszer régi katonái. Annál nagyobb fejtörést okoz, miért csukják be a fülüket? Ezzel csak a keserűséget sürítik, a közhangulatot rongják. Vagy ha mégis intézkednek közben, miért nem adnak róla tájékoztatást? Nem írja ezt elő ily semmiféle paragrafus, de megköveteli a közérdekű ügyek tisztelete. Lehet ezekben az ügyekben igent is, nemet is mondani, így is, úgy is intézkedni, de közgyűléssel vagy a dolog agyonhallgatásával azt a rendszerünkötől idegen, téves hiedelmet tápláljuk, hogy az ügyek elrendezésének demokratizmusa pusztá elv, valamiféle politikai szépségtapasza.

Szinte csupa olyan vállalatról van szó, amelyekkel emberek tízezrei vannak kapcsolatban. Ezek a tízezrek joggal várják el, hogy tisztességes elbánásban részesítsék tisztességes kéréseiket, panaszukat, észrevételeiket. Ez a morális követelmény pedig nagyon-nagyon időszerű.

Sz. Simon István

Pantomim, 1971

Egy, sokak által kedvelt, de nagyon kevesek által művelni tudó műfaj képviselői mutatkoztak be tegnap, csütörtökön este az újszegei Központban: a Budapesti pantomimosok.

A különös műfajról előbb *Kárpáthy Zoltán*, a *Sámán Mime* nevű együttes vezetője tartott előadást, majd — „gyakorlati” illusztrációként — *Kárpáthy Mariann* és *Bisztray Gyula* mutatott be néhány rövid jelenetet. A főleg fiatalokból álló közönség előtt két Marcel Marceau-filmet pergettek még le — a pantomiműfaj egyelőre felülmúlhatatlan illusztrációjaként.

A meglepetés számba menő műsor így szóban is,

mozdulatban is nehezen felledhető képet adott a „művelni tudó” nehéz vészteréről. Megtudtuk, mi képpen is kel életre egy-egy alg pár perces, de éveket életkelet bemutató *etűd*; s láthattuk, milyen fizikai feszültség — meg az igazi pódiumművészekhez illő átlényegülés — kell a műsorok gyors és teljes alakváltásához.

Mivel főképp az ifjabb évfázatokból verbuválódott a művelődési központ publikuma, nem okozna meglepetést, ha Szegeden is alakulna egy pantomimstúdió. A példa adott — s talán adóttak lennének a mesterek is.

A. L.

Derkovits Gyula-ösztöndij

Derkovits Gyula-ösztöndíjra hirdet pályázatot a Művelődésügyi Minisztérium és a Magyar Képzőművészek Szövetsége. A hároméves ösztöndíjjal az önálló alkotó tevékenységet folytató tehetséges fiatal művészek fejlődését akarják biztosítani.

A Derkovits Gyula-ösztöndíjra pályázhat minden 35 évnél nem idősebb képzőművész, aki a főiskolai tanulmányainak befejezése után önálló művészi tevékenységet tud felmutatni. Kívételiesen olyan művész is kaphat ösztöndíjat, akinek nincs főiskolai végzettsége. Az ösztöndíj összege havi 3000 forint. Odafelcséröl — az ösztöndíjnyújtás véle-

ménye alapján — a művelődésügyi miniszter dönt. A pályázati kérelemhez mellékelni kell a pályázó eddigi művészi munkájának részletes ismertetését, önéletrajzot, főiskolai végzettség esetén az oklevél hiteles másolatát, valamint a művészi munkásságát bemutató műveit.

Az érdekeltek a pályázati kérelmeket a művelődésügyi minisztérium képzőművészeti osztályára (Budapest, 502. Pf. 1.); március 10-11, és 12-én hivatali időben, a műveket a Műsarnokban (Budapest, XIV. kerület, Dózsa György út 37.), március 23-24-25-én 10-16 óra között adhatják be.

A bostoni fojtogató

Az áldozatok száma 12. Idős és fiatal nők vegyesen, négyek és fehérek. Megfojtották és megerőszakolták őket. A hónapokig tartó gyilkosságsorozattal szemben a rendőrség tehetetlen. Egész Boston lakossága retteg, a gyilkos mégis talál újabb és újabb áldozatokat, akik ajtot nyitnak nekik.

Ez a szörnyűségecses rémlörténet az anyaga *Richard Fleischer* filmjének. Különössége abban van, hogy bár játékfilm, világhírű színészekkel a főszerepekben, mégsem kitalált krimi, hanem valóban megtörtént események szinte szó szerinli bemutatása. A bostoni fojtogató. *Alber Desalvo*, aki Kennedy elnök meggyilkolásának időszakában, tehát nem nagyon régen követte el gyilkosságsorozatát, valóban élt, sőt él. Nem állitot-

Tavasszal nyit a Royal

Raktárban vannak még a bútorok

Csúfondáros arcot rajzolt valaki a Royal-szálló új bejárata melletti ablak tejfűgére. A hatalmas fej éppen a nyelvével ölti valakire. Hogy kire — nem tudni. Farsangi jókedvében, meglehet azokat csúfolja, akik vágyakozva figyelik a beburkoló kirakatlakok mögé rejtőző zenés eszpresszót és a titokzatos drinkbárt. Am a közönyös falak mögött még most is javában folyik a munka: a burkolókat váltották az

asztalok, a kárpitozók, és figyelik a szakmunkások a központi fűtés esetleges hibáit, munkálkodnak a vízvezeték mesterei.

A szállodai szobák mikor lesznek a nyugalom otthonává, a szerszámok zaját mikor feledteti a 250 vendég kiszolgálására alkalmas eszpresszó — egyszóval, hogy mikor lesz pontosan kész a Royal? Válaszol Balikó Béla, a Hungária vállalat szegedi igazgatója csak egy év-

szakot tud megjelölni: tavasszal. A jövő hónapban lesz tervek szerint a műszaki átadás, de a szálló csak később kezdheti meg működését. Még szerencse, hogy a vendéglátóiparban a január csendes hónapnak számít, de — különösen, ha a télvége kegyes lesz hozzánk — aztán megkezdődik az idegenforgalmi szezon. Sőt, a rendezvények időszaka is.

Sokat enyhít a gondokon, ha a Royal elkészül, hiszen 110 szobájával a vállalatnak már 229 szobája lesz. A bútorok is régen — tavaly augusztus óta — várják a raktárban, hogy helyükre kerüljenek. Egyediek ezek a bútorok, a BUBIV külön rendelésre szállította őket Szegedre, s az az érdekességük, hogy más színűek, st. luszák kerülnek az új, s mások a régi szárnyba. Készen állnak már a felújított szálló dolgozói is — száztízven lesznek —, hogy elfoglalják birodalmukat, csupán a segédmunkások számával van némi probléma.

A tél csendét a vállalat arra is felhasználja, hogy csinosítja működő szállóait. Most készülnek a Hungária új függőnyei, a Tiszában parkettáznak, festenek, széket kárpitoznak: készülnek a bál szezonra, a rendezvényekre. A karbantartó munkák nagyvívését a szabadtéri kezdetéig kell elvégezni — többek között a Tisza koncerttermet is újra kell parkettázni —, de tervbe vettek hosszadalmasabb munkákat is. Ilyen lesz a Tisza homlokzatának nyílászáró szerkezeinek, a Hungária kupolájának és tetőzetének felújítása.

Ö. L.

Új filmek

Egészen biztos, hogy új-szerűbb és bizonyos szempontból izgalmasabb, bár kevésbé látványos lett volna a film, ha Fleischer ezzel a kérdéssel foglalkozik. Még akkor is, ha a végeredmény bizonytalanabb. Bár így is elég bizonytalan. A nézők jó része nyilván nem hisz a megoldásban. Desalvo egy szerűen szélhámosnak tartja, aki tettei betegségét, hogy megmeneküljön a kivégzéstől. Igazuk van-e ezeknek a nézőknek? Ha csak a film anyagát, érvelését ismerjük — s miért tudnánk e tárgyban többet? — nem mondhatjuk meggyőződéssel, hogy nincs.

A fojtogató szerepét Tony Curtis, a nyomozást vezető jogász szerepét Henry Fontada játssza a tőle megszokott szikár és köznap heroizmus-sal.